

ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ЗБИТКОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Здобувач кафедри економічної безпеки ННПФПСКМ НАВС
Найдьон Є.М.

Дестабілізації обстановки в Україні сприяють факти ухилення від сплати податків у різних напрямках економічної діяльності. Одним із таких напрямів ухилення від сплати податків та інших обов'язкових платежів є діяльність кримінальних структур, що досягають своєї злочинної мети шляхом створення штучної збитковості підприємств. Цій проблемі і присвячена дана стаття. Основна її ідея – дати поняття організації оперативного супроводження діяльності збиткових підприємств та в межах можливого розкрити методику боротьби на даному напрямі роботи оперативних підрозділів податкової служби України.

Оцінка діяльності «тіньового» сектора свідчить про те, що бюджет щорічно втрачає значні суми коштів, що обертаються поза полем зору держави та відповідних контролюючих органів. Зусилля держави та її уряду, направлені на збільшення доходів державного бюджету шляхом мобілізації коштів „тіньового” сектора економіки, передбачають переорієнтацію роботи податкових органів на легалізацію „тіньової” економіки.

Одним із проявів „тіньової” економіки на сучасному етапі є незаконна мінімізація податкових зобов'язань шляхом штучного завищення витратної частини, підвищення собівартості продукції, робіт та послуг, приховування частини доходів, і, як наслідок – утворення штучної збитковості або малоприбутковості підприємств, насамперед, великих платників податків, які працюють у базових галузях економіки, виробляють високоліквідну продукцію, підприємств-монополістів тощо.

З метою встановлення належного контролю та дієвої протидії подальшому розповсюдженню зазначеного явища,

зменшення кількості збиткових та малоприбуткових підприємств виникає необхідність у постійному оперативному супроводженні з боку податкової міліції діяльності суб'єктів господарювання, які за наслідками своєї фінансово-господарської діяльності звітують про відсутність прибутку або незначні прибутки.

Що ж таке оперативне супроводження? Під оперативним супроводженням збиткових підприємств, на нашу думку, необхідно розуміти діяльність оперативних підрозділів або окремих працівників з відслідковування за допомогою гласних і негласних сил, засобів і методів процесів, пов'язаних з господарською діяльністю конкретних юридичних осіб, їх керівного і фінансово-господарського складу з метою запобігання та виявлення правопорушень у сфері оподаткування та інших порушень чинного законодавства.

Ця діяльність є підзаконною і впливає з вимог статті 67 Конституції України, де зазначено, що „кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом”, а також із положень Законів України „Про оперативно-розшукову діяльність”, „Податкового кодексу України”, тощо.

Оперативне супроводження повинне здійснюватись на основі систематичного спостереження, збору та обробки інформації про товарні та грошові потоки збиткових (малоприбуткових) підприємств, а також вжиття своєчасних заходів щодо профілактики та припинення порушень чинного податкового законодавства, пов'язаних зі штучним завищенням валових витрат. Зазначена функція покладена на підрозділи з оперативного супроводження збиткових підприємств, які є однією з ланок у складі Головного управління податкової міліції України Міністерства доходів та зборів України.

Основними завданнями і функціями даних підрозділів є:

– запобігання та виявлення фактів ухилення від сплати податків та інших обов'язкових платежів суб'єктами підприємницької діяльності, які мають від'ємне значення об'єктів оподаткування податком на прибуток;

– організація проведення негласних розшукових заходів щодо виявлення збиткових підприємств, запобігання та виявлення фактів ухилення від сплати податків та інших обов'язкових платежів суб'єктами підприємницької діяльності, які мають від'ємне значення об'єктів оподаткування податком на прибуток;

– організація перевірок підозрілих юридичних осіб і відстеження їх фінансово-господарської діяльності;

– організація проведення регіональними підрозділами податкової міліції о заходів, направлених на виявлення та припинення злочинних дій у сфері оподаткування;

– вжиття заходів для забезпечення відшкодування збитків по справах кримінального впровадження;

– виявлення схем ухилення від оподаткування, усунення обставин, що їх породжують;

– оперативне супроводження та ведення профілактичної роботи серед суб'єктів підприємницької діяльності у найбільш пріоритетних сферах економіки;

– розробка методики та організація стягнення податкової заборгованості та інші.

Збитковість або малоприбутковість підприємств може мати об'єктивний характер, тобто бути пов'язаною з певними обставинами непереборної сили, здатними впливати на результати фінансово-господарської діяльності суб'єкта, специфікою галузі, у якій працює підприємство, та іншими факторами.

Але разом з тим у ряді випадків збитковість або малоприбутковість може утворюватись штучно з метою ухилення від сплати або мінімізації платежів до бюджету. При цьому недобросовісні керівники, засновники та власники високоприбуткових, рентабельних підприємств, які випускають конкурентоспроможну, високоліквідну продукцію, застосовують різні схеми господарських операцій та розрахунків, направлені на збільшення валових витрат, зменшення валових доходів, утворення штучної збитковості.